

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením

projekt podpořený z ESF OPZ a státního rozpočtu
reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439

Státní zdravotní ústav

Efektivní podpora zdraví osob ohrožených
chudobou a sociálním vyloučením reg. č.
CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439

Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením

- **Operační program:** OP Zaměstnanost
- **Prioritní osa:** 2. Sociální začleňování a boj s chudobou
- **Investiční priorita:** 2.2 Zlepšování přístupu k dostupným, udržitelným a vysoce kvalitním službám, včetně zdravotnictví a sociálních služeb obecného zájmu
- **Specifický cíl:** Zvýšit dostupnost a efektivitu zdravotních služeb a umožnit přesun těžiště psychiatrické péče do komunity
- **Číslo výzvy :** 03_15_039
- **Příjemce dotace:** Státní zdravotní ústav
- **Realizace:** 1.12.2018- 31.12.2022

Cílová skupina

- Osoby ohrožené sociálním vyloučením a chudobou nebo sociálně vyloučené ve věku 15-65 let

Cíl projektu

U cílové skupiny:

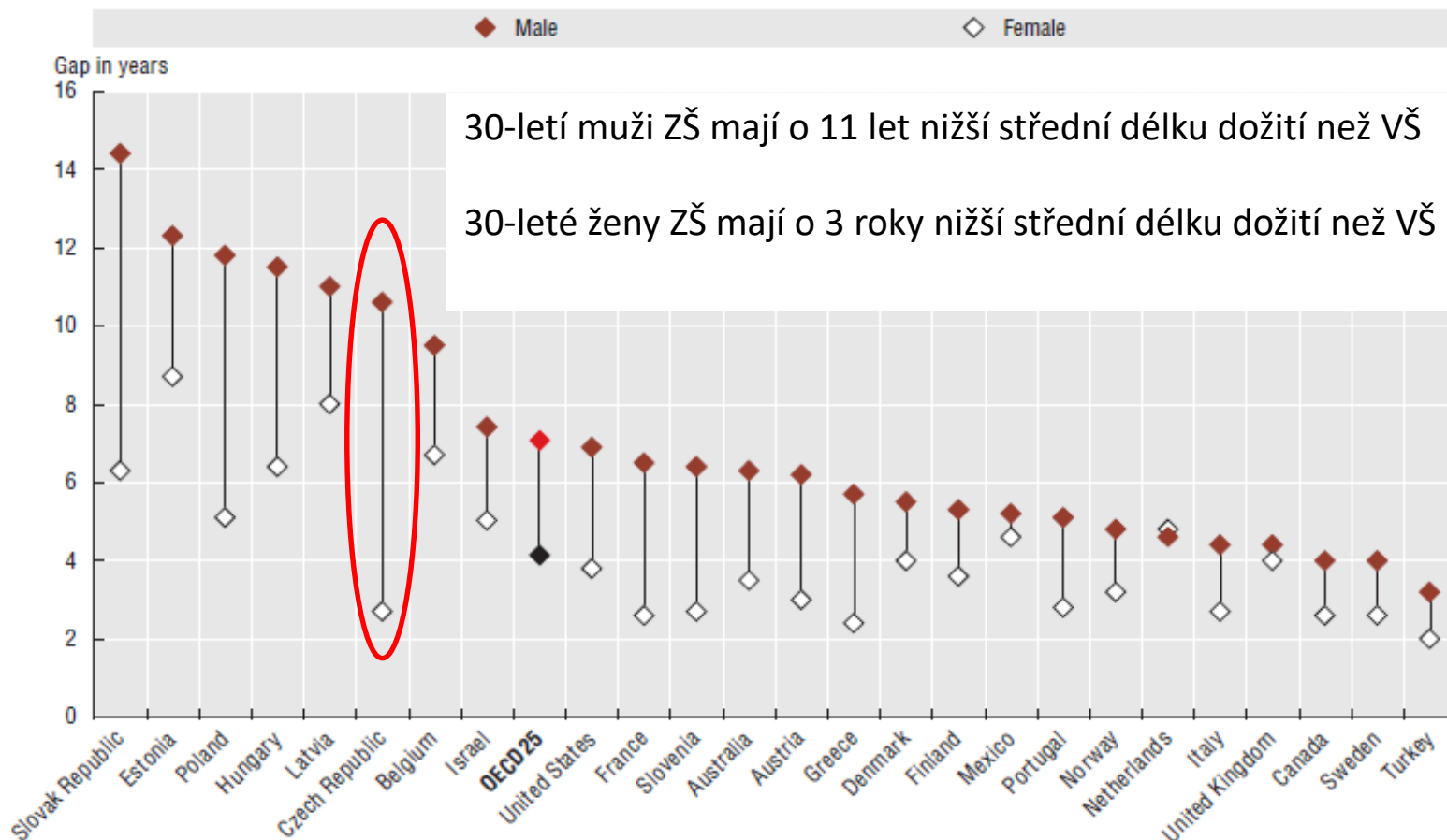
- zlepšit rozhodování ve prospěch zdraví
- podpořit:
 - vyšší dostupnost zdravotní péče
 - zlepšení životního stylu
 - → zlepšení zdraví
 - → snížení ztrát z nemocí
 - → vyšší průceschopnost obyvatel

Východiska projektu: nerovnosti ve zdraví

- podíl osob ohrožených chudobou a/nebo sociálním vyloučením v ČR 14,6%, tj. cca 1,5 miliónu lidí
 - z toho 100 000 dětí do šesti let
 - 180 000 lidí nad 65 let
- pod hranicí příjmové chudoby, zadlužení, bez domova, materiálně deprivovaní nebo v exekuci
- v ČR je výrazný rozdíl ve střední délce života lidí se ZŠ a VŠ

Nerovnosti ve zdraví v ČR 2015

3.5. Gap in life expectancy at age 30 between highest and lowest education level, by sex, 2015 (or nearest year)

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/social_determinants/docs/report_healthinequalities_swd_2013_328_en.pdf

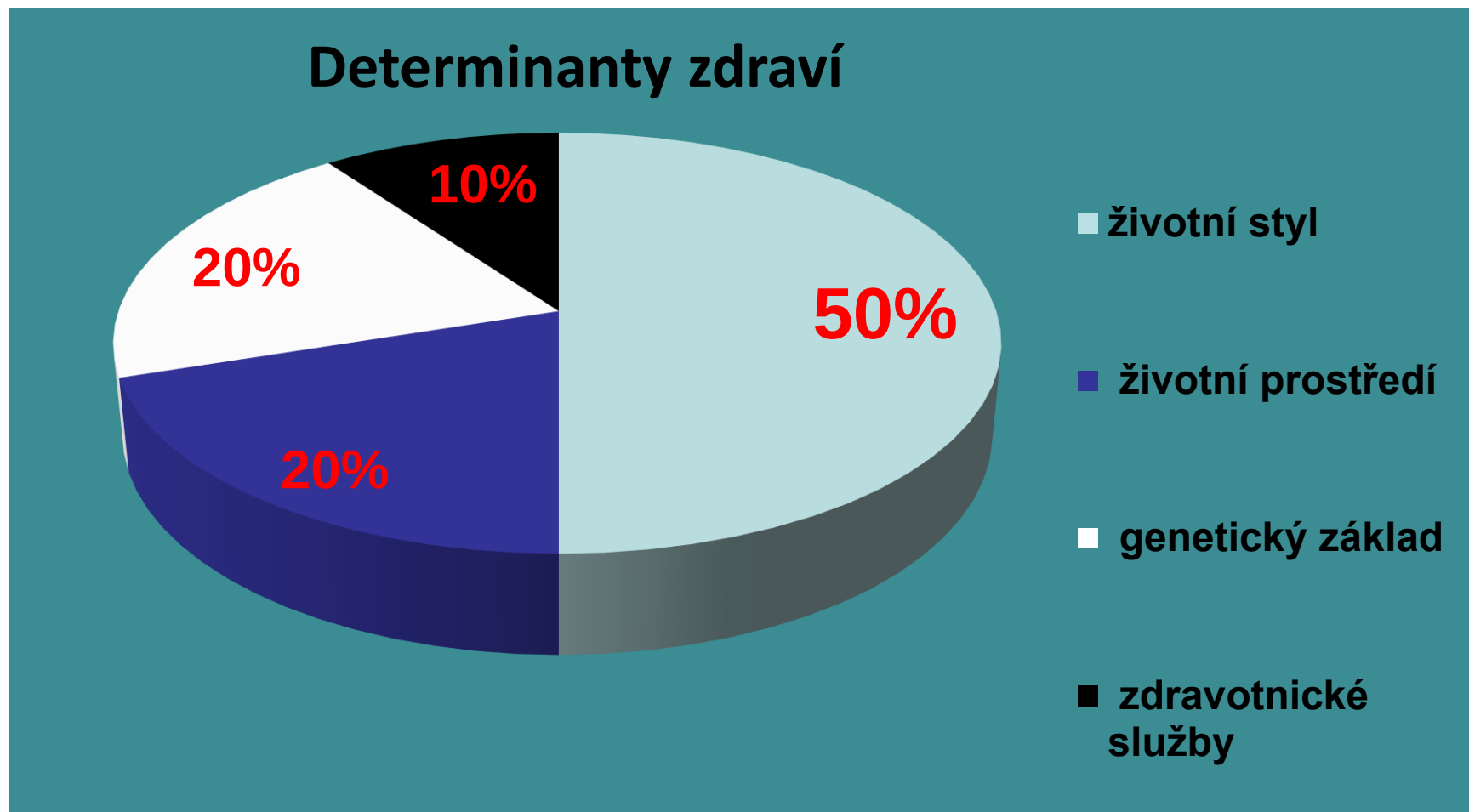
Odhad ekonomických ztrát ze zdravotních nerovností v ČR

ZTRÁTY:

Na zdraví jako kapitálovém statku:	1,35 % HDP	51,9 mld. Kč
Na zdraví jako spotřebním statku:	9,38 % HDP	360,2 mld. Kč
Ve zdravotních službách:	1,70 % HDP	65,3 mld. Kč
V sociálních dávkách:	0,57 % HDP	21,9 mld. Kč
	CELKEM	499,3 mld. Kč
		13,3 % HDP
HDP ČR r. 2013	3 844 mld. Kč	

Analogie dle Johan **Mackenbach**, Willem Jan **Meerding**, Anton **Kunst**: **Economic implications of SE inequalities in health in the EU**. Erasmus MC Department of Public Health, Rotterdam , The Netherlands, J 2007. Podíly na HDP stanoveny totožně s podíly v EU 25.

50% zdraví určuje životní styl

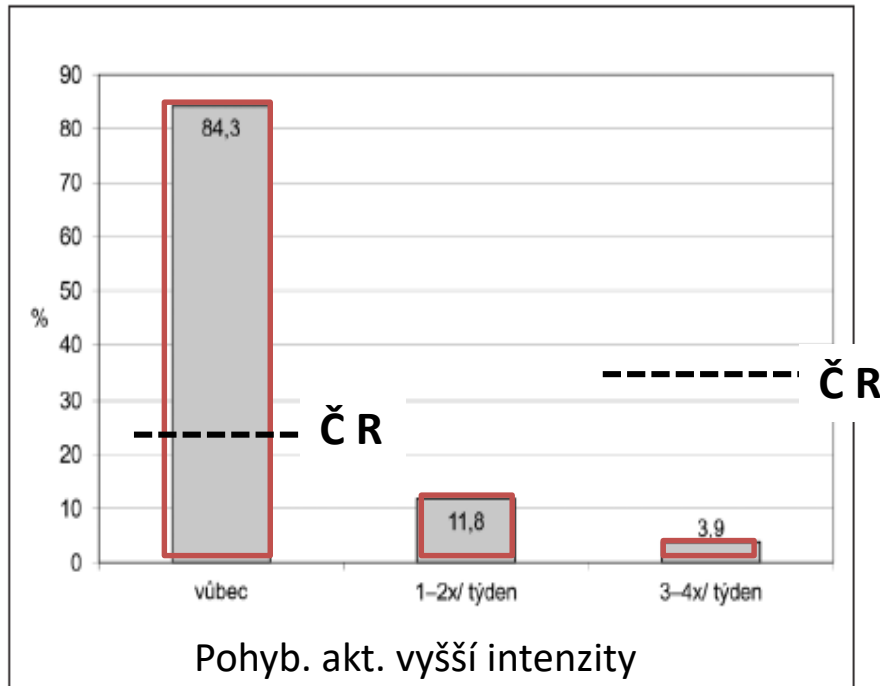
Životní styl Romů ohrožených sociálním vyloučením

- nedostatečné kompetence v přístupu ke zdraví a zdravotně rizikové chování:
 - převaha sladkostí, koláčů, sladkých nápojů, energ. nápojů (děti), masa a uzenin (až 460% DDD)
 - deficit zeleniny: 19% DDD, mléčné výrobky u dětí 30%, DDD, ryby 6- 12 % DDD
 - téměř nulová pohybová aktivita především žen a dívek
 - kouření:
 - 75-80% populace
 - 50% těhotných
 - více než 90% dětí vystaveno pasivnímu kouření
 - nelegální drogy, děti/mládež tolueu – nejsou přesná data, liší se dle lokalit, problém vzrůstá s nezaměstnaností a zvyšující se sociální vyloučeností
 - alkohol: podobně jako většinová populace

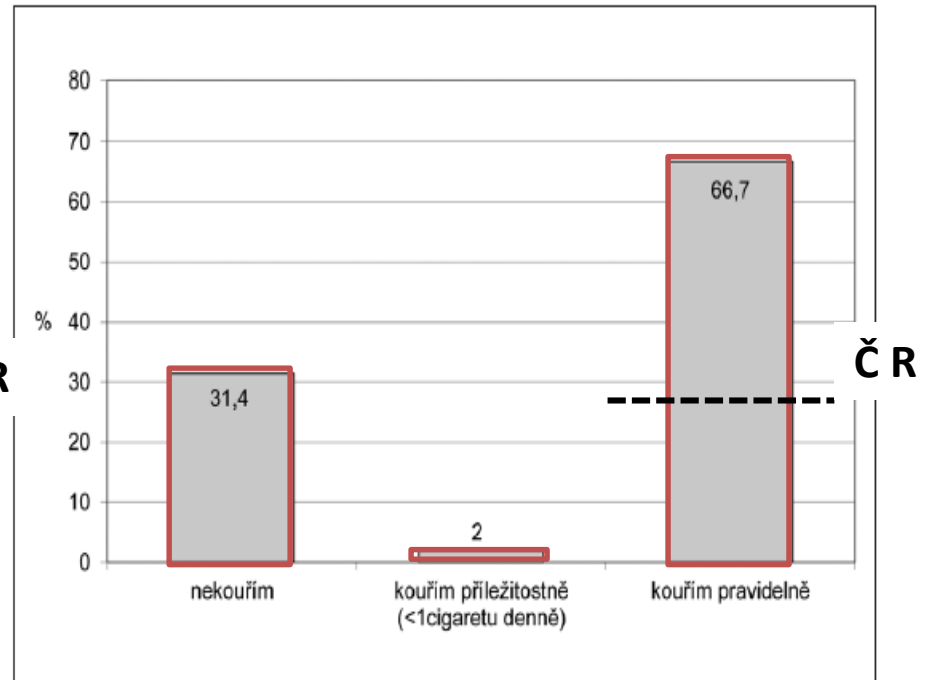
Zdroj: Roma Health Report: Health status of the Roma population, Data collection in the Member States of the EU, European Commission, 2014

Pohybová aktivita a prevalence kuřáctví u romské populace a průměry ČR

Pohybová aktivita

Kouření

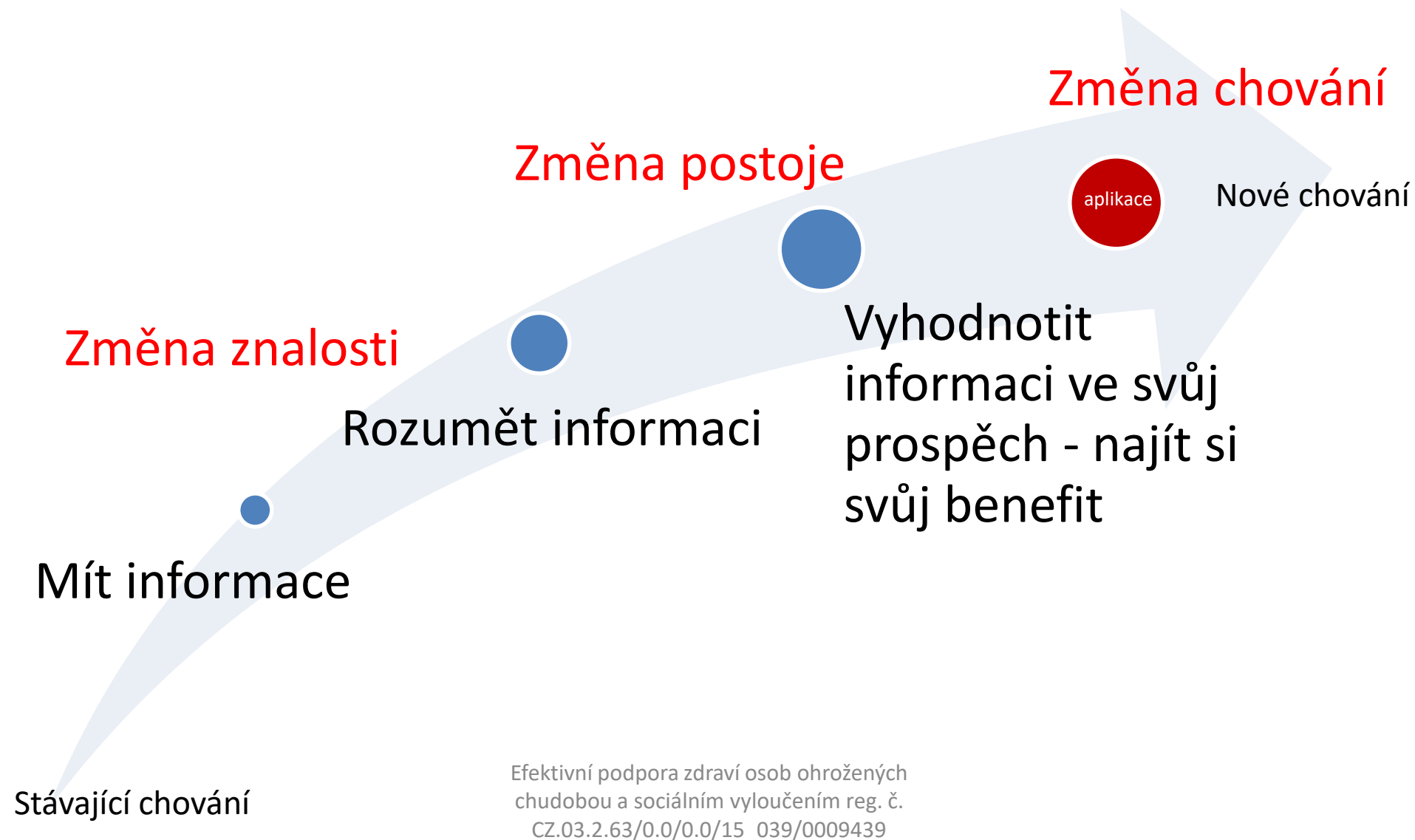

J. Slávková, Z. Derflerová Brázdová: Konzumace ovoce a zeleniny u romské populace. Hygiena 2014, 59(4) 179-183

Jak zlepšit zdraví cílové skupiny?

- Podpořit zdravý životní styl
- Zvýšit dostupnost zdravotní péče
- Jak:
 - vytvořit intervenční programy (2018 - 2019)
 - ustanovit regionální centra podpory zdraví v každém kraji
 - vytvořit krajské realizační týmy
 - Interní zaměstnanci (koordinátoři a mediátoři podpory zdraví - MPZ)
 - Klíčoví partneři
 - proškolit terénní pracovníky (kurz mediátora podpory zdraví)
 - proškolit realizátory v metodikách programů
 - realizovat intervenční programy (2020 – 2022)

Rozhodování ve prospěch zdravého životního stylu

Realizační týmy projektu

Národní realizační tým (NRT)

- zaměstnanci SZÚ

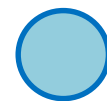
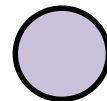
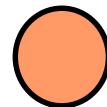
• Krajské realizační týmy (KRT)

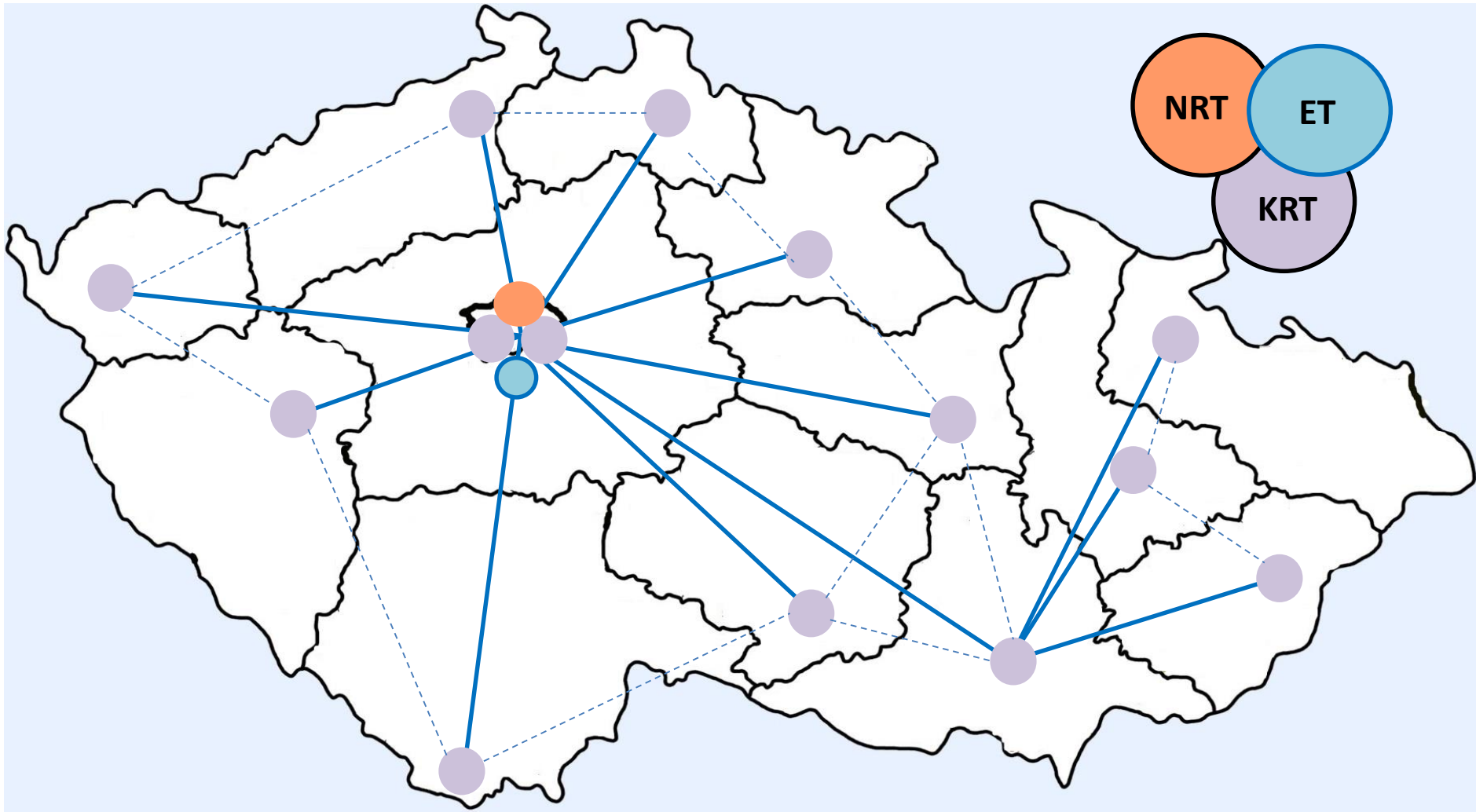
- 14 koordinátorů (KOO) ve 14 krajích
- 50 mediátorů podpory zdraví (MPZ) pro SVL
- klíčoví partneři
 - OOVZ
 - ZÚ
 - KÚ
 - PL (pro děti a dospělé)
 - Svaz měst a obcí
 - Agentura pro sociální začleňování
 - NNO aj.

• Lektoři kurzu mediátora podpory zdraví (80 hodin)

• Expertní tým pro tvorbu 66 programů (ET)

- Experti pro odborná východiska programů
- Experti pro návrhy programů a metodik

Regionální centrum podpory zdraví

Koordinátor (KOO) & mediátoři podpory zdraví (MPZ):

- **spolupracují s** klíčovými partnery v kraji:
 - KÚ, MěÚ, OÚ - koordinátor pro národnostní menšiny, odbor zdravotní a sociální aj.
 - Praktický lékař pro děti a dorost (PLDD)
 - Všeobecný praktický lékař (pro dospělé)
 - OOVZ
 - Svaz měst a obcí
 - NNO
 - a další relevantní subjekty
- **mapují potřeby** cílové skupiny a potřeby klíčových partnerů ve vztahu k primární prevenci v cílové skupině
- **síťují relevantní subjekty** v podpoře zdraví v regionu ve vztahu k cílové skupině
- **spolupracují na**
 - tvorbě preventivních programů a materiálů kurzu MPZ
 - zprostředkovávání individuálního poradenství
 - realizaci programů pro cílovou skupinu v terénu

Dosažení cílové skupiny

- SVL kde působí MPZ (k 12/2018):
- **Liberec, Bulovka, Arnoltice, Frýdlant, Nové Město pod Smrkem, Tanvald, Velké Hamry, Jablonec nad Nisou, Smržovka**; Ústí nad Labem (Neštěmice, Krásné Březno, Mojžíř), Trmice, Lovosice, Klášterec nad Ohří, Kadaň, Chomutov, Jirkov, Most, Litvínov, Postoloprty; Karlovarsko – Toužim (MČ: Dobrá Voda, Bezděkov, Kosmová, Prachomety), Údrč, Kozlov, Bražec, Teplá (MČ: Beranov, Mrázov, Poutnov, Služetín), Rotava, Sokolov, Chodov; Praha (MČ 3, 5, 8, 10, 14); Plzeň, Příbram, Rokycany, Stříbro, Nýřany, Stod; České Budějovice, Písek, Tábor; Vsetín, Valašské Meziříčí; Ostrava (MO Poruba, Polanka nad Odrou, Moravská Ostrava a Přívoz, Slezská Ostrava, Radvanice-Bartovice, Petřkovice, Svinov, Ostrava Jih, Stará Bělá, Mariánské Hory a Hulváky), Karviná, Bohumín, Havířov, Frýdek-Místek a Bruntál
- Komunitní centra
- Azylové domy
- Střední školy
- dětské domovy aj.

Tematické celky (11) intervenčních programů

- Osobní hygiena
- Zdravé bydlení
- Vyšetření základních tělesných a krevních parametrů
- Výživa
- Prevence infekčních onemocnění
- Prevence závislostí
- Podpora zdraví prospěšné pohybové aktivity
- Duševní zdraví
- Prevence nádorových onemocnění
- Prevence úrazů a dopravní výchova
- Reprodukční zdraví

V rámci tematických celků bude realizováno 66 programů. V každém kraji bude každý program realizován nejméně jednou, opakování bude podle potřeb identifikovaných klíčovými partnery.

Mapování potřeb

- Ze vzorku 100 osob:

- bolesti zad 24%

- hypertenze 16%

- vys. cholest. 13%

- bolesti nohou 8%

- diabetes 8%

- nemá zubaře 48 %**

Zájem o pohybové a další aktivity

- Tanec a hudba 22%
- Fotbal/nohejbal 9%
- Sebeobrana 4%
- Jízda na kole 4%

- Zdravé vaření 14%

Formy programů

- **Přednáška** + praktické ukázky, na objednávku např. pro komunitní centrum aj.
- **Kurzy pohybové aktivity** (tělocvičny, hřiště), lektoři pohybové aktivity
kurz: 2x 1 hodina týdně, 5 měsíců (41 hodin),
2 kurzy/kraj/rok, 28 kurzů v ČR/rok, 84 kurzů v ČR/3 roky
- **Dny zdraví**
- **Individuální poradenství**
- **Kurzy zdravého životního stylu** v pronajatém výukovém centru/prostoru ve škole apod.

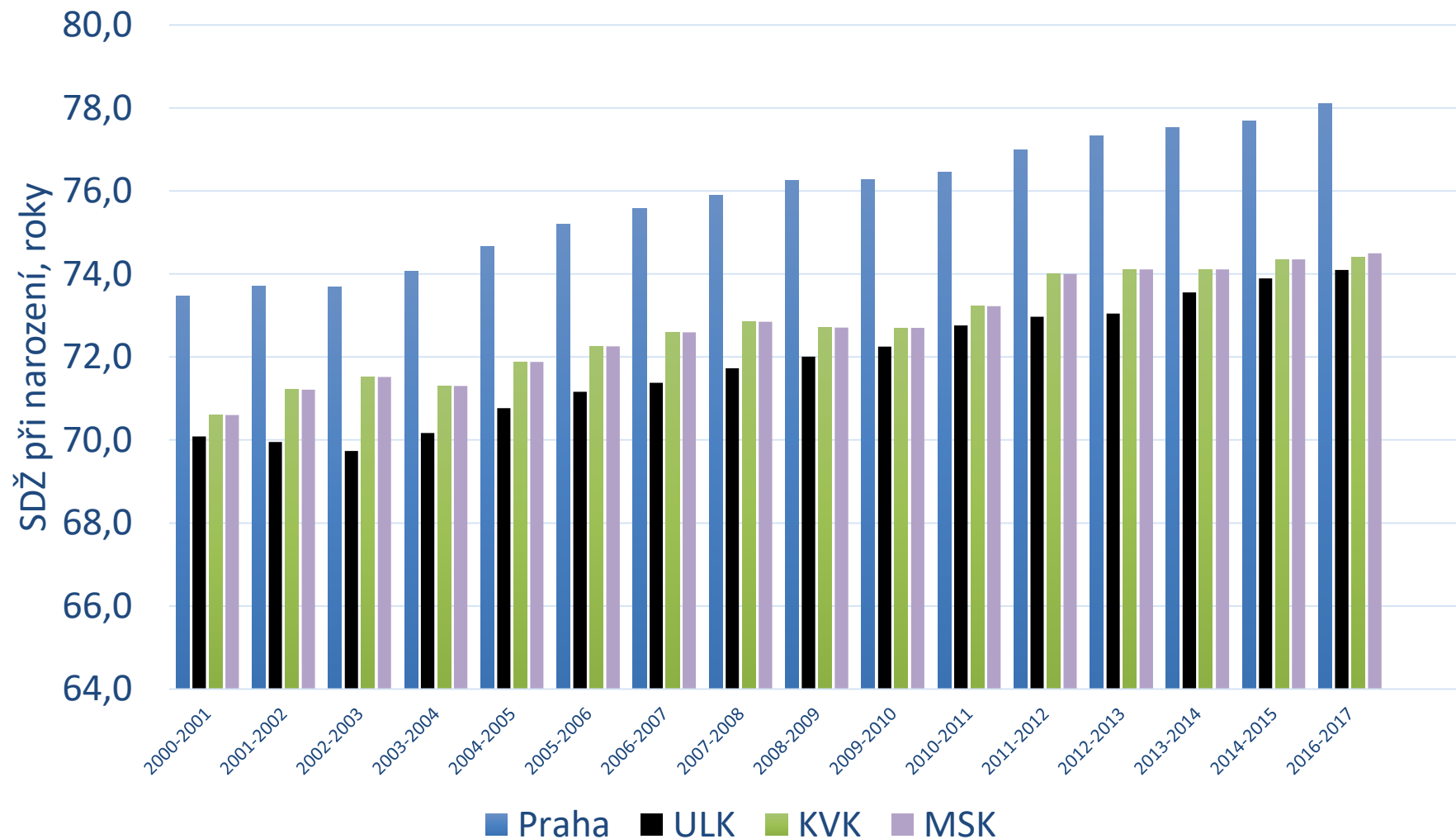
Strategické dokumenty a koncepce které projekt naplňuje

- Národní strategii ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí Zdraví 2020 a národních akčních plánů v rámci této strategie,
- Strategii sociálního začleňování 2014 – 2020 MPSV ČR,
- Strategii boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020 ÚV ČR,
- Strategii romské integrace 2014 – 2020 ÚV ČR,
- dlouhodobou Koncepti romské integrace do r. 2025 ÚV ČR
- Strategie romské integrace daného kraje (schválená orgány územního samosprávného celku příslušného kraje)

Dlouhodobé dopady projektu

- Snížení nerovností ve zdraví
- Prodloužení střední délky života osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením
- Srovnání: kraje s nejvyšším počtem osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením MSK, ÚST, KVK a srovnání s Prahou

Vývoj střední délky života, vybrané kraje ČR, muži

Efektivní podpora zdravých osob ohrožených
chudobou a sociálním vyloučením reg. č.

CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439

Vývoj střední délky života, vybrané kraje ČR, ženy

